

מסורת הש"ס

א) שנת קמה: ע"ש, ב) ז"ל אה"י, ג) ז"ל אה"י, ד) שנת קמה, ה) תמוז,כב, ו) כ"מ פא: תמוז,ז ס: ז) ו' נקדשין סד: וז"ל, ח) ונ"י בגליון ב"מ פא: ז) ז"ל הכא ז"ק, י) כ"ה גיטס הרא"ש, יא) דרכי ס: ז) ז"ל א"ל יחשע ס' ז"ק ובי"ה בגריות, יב) ז"ל יושב, יג) ור"ה כב: יעמות זג: קטו, יד) דמאי פ"ד מ"ה, טו) גי' ה"ק מה"ד חסוד כ"י דבר א' ה"ד והל"י ממחיל הדבור לאחוזקניהו כ"י ר"מ ס"ד, טז) אפי' בנו ואפי' ז"ק, יז) ז"א איניכיל, יח) ז"ק, יט) כ"ה דמא' ר) כ"ה פ"ה דמא' ז"ק, ש) ובי"ה תור' לעיל לה: ד"ה ובי"ה,

הגהות הב"ח

(א) ש"י ד"ה אלל כ"ה ובי' כבור, א"י כי ד"ה לילמא ליה חסכ: (ב) ד"ה כלס וז' ומי ושידראי אלל: (ג) ד"ה ושידראי אלל: (ד) ד"ה לא לעולם ובי' שרל לי ושמעי:

גליון הש"ס

גכ' עד מפ' עד בשר: מי ססהדין דף ג ע"ב כרש"י ד"ה נעדות כבור וכתום שס:

מוסף רש"י

לעדות כבור: כבור דין כהן כשנתו יפאל לו שלם וארעו וז' מוס: קי"ל נמשדו הכהנים להטיל מוס בבכור ואין נאמן לומר מוס זה נפל בו מאליו ולכך נכלל עדים (ב"מ פא.) אלא לעדות קהה. לומר אלס מת נעלן, דלקילו כה רבנן משום טענה, וכל דמקדש ארעאש דרבנן נאמן ואפקיעו רבנן לקדושין מניה (שם.) לעדות האששה כשרה לה. והל' נמי כשרה לה (שם.) במקום עדים. דלגן סהדי שאין אותו הדין נכלל מוס (ב"מ פא.) בעלי תריסין. תמנסי הנגמלס זה חל זה ככלסס (ברכות כז.) המבורגמן. שחיה עומד לפני רבן גמליאל ומשמיני לביסס חל הכרעה מפי רבן גמליאל (שם.)

שיטה מקובצת

א) לעדות אשה בלבד: ס הוא הפה שהתיר קמ"ל: ג הוא ומית חמרא ואסור: ד מיא חבא ודאי: ט גטריה ס"א בסלי נצרים של גרבה קלופה בהדי: ו ליה כלום חילקנו: ז עד שיכנסו בעלי: ח היאך יכול החי להכחישי: ט ר"ג יושב ודורש: י ל"ר חוצופית: יא) אמר רב חבת אשי נמחק: יב) ר"מ וכי אמר חסוד: יג) כשרה לה בלבד ובעדות: יד) מוס זה בו: טו ספגריה היה מחזקין: טז הוא שלא שחיט ליה דהא: יז גברי דסתמא הוא אמר: יח הארץ דמי חסדינא אנא למישיד מומא בבונה ככהן ע"ה: יט בו השוחטו הס"ד: יא) מומתה דדאי שריא חכם וכי שריא חכם ע"פ עדים שריא הס"ד: יב) כבוס זה נתנו לי לשידאי: יג) חבת אלא נמחק: יד) רבא ועוד דרבא: יז לאו כן הלכה: יח ברישית נמחק: יט ואבבי שיטפא דהתם: קן ו"א לפרש כן:

כל פסולי המוקדשין

[[]^{דרוש מקור]}

[[]^{דרוש מקור]}

[[]^{דרוש מקור]}

נְמוּ אִשָּׁה כְּשֶׁרָה דֹאמְרִין [לה:] הלכתא כרבן שמעון ואפי"ט במו: **יומר שרי בוכרא**. **יומר** גנאי: לא היו מוחזקין. בטלה שהוא כבור וצא כהן צעליו ואמר כבור הוא זה ומומו עמו שלא הוטל מוס יז זה כבוונה ואמי לאחוויו לחכם אי קבוע הוא אי עובר הוא: **נאמן**. דהפה שאסר ואמר כבור הוא המיר ואמר מומו עמו: **אשם איש הייסי**. ולא היינו מוחזקין בה שהיא אשת איש מעולם: **נאמנת**. ומומרת להנשא: **דאי צעיל לא אמרה**. כלומר אי הוה חסידא להינשא בחיי בעלה בלא גירושין הוה שמקה ולא אמרה אשת איש הייתי דהא צפניהו יט מחזקין לה: **אצל הכא**. בבכור דלא קגיא דלא אמר כבור הוא יא) דלימא ליה חסכ מוס קבוע הוא או עובר דקדשים תמנימיס אין הכהן נמשד לאכול בחזק דבר כרת הוא אצל נמשד להטיל בו מוס דלאו בעלמא הוא ולא יכא נאמן קמ"ל דנאמן: **דאס קן**. דהוא הטיל בו מוס הוה שדי ציה מוס הייכר אפי' לעס הארץ שהוא מוס ומו לא הוה צני למיתי קמן ולמימר כבור הוא יט דהא אין אדם אחר יודע שהוא כבור ובקדשים בחזק נמי ליכא לפסוקיה דהא מוס ניכר שדא ביה ויכיל דלגן יודעין שהוא כבור ליהא למימר הכי דבעל כרחק אמי לקמן דאי הוה שחיט ליה בלא מומחה כיון דכולי עלמא ידעי שהוא כבור הוו חסדי ליה: **נחקוס עדים**. דלגן סהדי דכל שעתא איכא מיא ור"י כיון דלגן סהדי דכהנים חסודים על המומין לא נימא מה לי לשקר: **הכא ודאי שדא ציה מומא**. בתמיה: **להא שמעא**. דר' אליעזי: **בלא גברי**. יט בסתמא אמר ליה לא היו מוחזקין בו שהוא כבור כו': **כלוס חילקנו בין כהן חביר לכהן עס הארץ**. יט ומי ו) חסדינן אלל למישיד ציה מומא

כבוונה ככהן עס הארץ: סן. חלקנו ולא חסידת: צעלי פריסין. מנגייס. תלמידי חכמים הנלחמים במלחמתה של תורה: **היאך אעס**. יכול להכחישו: **אינולי אני חי והוא מת**. הייתי יכול להכחיש ולומר לא אמרתי: **היאך יכול הכי להכחיש אם הכי**. ודאי כך אמרתי וחזרתי צי: **עמוד ועמד**. שמוק ושמק: **בתנ"י הראיתי כבור זה**. לחכם ואמר לי שמוס קבוע הוא ושומטו וצלנד שיהו לו עדים שלא הטילו בו יט: **גב' נאמן הכהן לומר**. לחכם כבור זה נתן ק) לין ישראל צלמוס זה שבו: **דעבידא לאיגלוי**. דלתי חכם ואמר לא התרמיו לך: לא לעולם אימא לך מילתא דעבידא לאיגלוי משקרי אינשי והכא היינו טעמא דמתימן דלא חסידים כהני לאכול קדשים תמנימיס בחזק הלכך אי לאו דשרי ליה חסכ לא הוה אמר שרל ו) ליה ושמית ליה בלא התרת מומחה ס: **אצל הכא**. דקא מחוי ליה לחכם ואמר צמוס יא) נתן לי ישראל כדי שלא יטריך להציא עדים שמאליו נפל בו ולמימר נפל מאליו חסיד נמי להטיל מוס ולמימר ישראל נתנו לי צמומו: **קה לי ממי שהוא נאמן**. שאינו לוקח פירות מעס הארץ או ממי שלוקח מעס הארץ ונעשר דמאי קודס שימכס: אין. שליט זה נאמן לומר שנאמן לקחמיו: **דלית**

אלא מאחורנא אפילו מעס הארץ דמצי אמר אפילו עם הארץ נאמן הוא עלי ליקח ממנו. הלכך אינו נאמן השליח:

פרק חמישי בכורות

לו

אימר דא"ר מאיר **אחששא** בו'. מתוך הלשון משמע **דלצינא** דר' מאיר קאמר ולא כצינא לן כוותיה יט אלל אפילו צמוחוק עובר על דבר א' לא הוי חסוד על כל המורה כולה ואע"ג דצפרק זה צורר (סנהדרין דף ס.) אמר אציי עבריין אוכל נצילות להכעיס פסול לעדות ומוקיס לה כרצי מאיר וקיממא לן כוותיה דהוא מיע"ל קג"ס היינו דוקא לענין עדות דרשמנא אמר אל תשת רשע עד אצל צשאר מילי לא חסיד ומיהו ר' מאיר דקאמר התם עד זומם פסול לכל המורה כולה ה"נ הוה מצי למינקט אחד משאר דברים ולא נקט עד זומם אלל לאפוקי מדר' יוסי דאפילו עד זומם נמי מכשר לדיני נפשות כשהחם צדיני ממונות: **ואמר רבא** מה צו אשקר. רבה גרסינן שהיה רבו של אציי ולא רבא יט דרבה אית ליה צהדיא בחזקת הצמים צ"צ דף גג:) דמה לו לשקר צמקוס עדים לא אמרינן דלמר דלציי ורבה לא סצינא להו הא דרצ חסדא כו': **בא צפני רבן גמליאל אמר ציה צאו**. יט והלכה כן הוא דלגן חילוק בין חצר לעס הארץ דצפרק צמרל דיומא (דף עה.) גבי ר' יוסי צן זימרל דכהן הוה ומיעציא ליה א' הלכה כר' מאיר דלמר חסוד על הדבר לא דנו ולא מעידו אי כרצצ"ג דלמר נאמן על של חצירו ש"מ דלרצי מאיר לא היה ממיר אע"פ שהיה חצר: **עמד השואל ושאל**. צי' נערה צנדיסי צירושלמי דרש מדכמי ועמדו שני האנשים צו"י דשאל הלכות ואגדות קריין לעמוד: **עמוד ע"י רגליך ויעידו בך**. לא גרסי' ויעידו כך לא כלל ולא י) צפרק מפלת השמר יט צרישיה (צרכות ס:) דמה עדות שייך כלן אלל צנסהדין צריש פרק כהן גדול (דף יט.) גרסינן ליה גצי עוצל דניאי יט) ואגב פשטא דהתם נכתבאל: **היאך החי יכיל אהבחישי** החי. כלומר סבור הייתי להעלים ואינו יכול וצקוני' פירש דודאי כך אמרתי וחזרתי צי ואל"י יט כן דצפרק מפלת השמר (צרכות דף ס:) פסק שס הלכה כמותו ו): **רבי חוצפית המתורגמן**. מעשרה הוינו מלכות: והלכתא

אמור דאמר ר' מאיר החסוד על הדבר לחששא בעלמא בשמא חסיד לא חזקונינו נמי ודאי חסידוי לא אמרינן הלכך לא חסידוי לכל התורה וכושיין למיין: לעדות שהאשה כשרה לה. ואשה כשרה לעדות בכור דאמר' אפילו בנו אפי' בתו: מחר דתימא התם הווא. גבי אשה דאמרינן הפה שאסר הוא שהתיר דאי בעיא לא אמרה מדיד ולא מחזקין לה באשת איש דליכא ידיע: אבל הכא. גבי בכור לא סגי דלא אמרה דלא מסהדי דכיון ידיע דבכור הוא ודקדיש בחזק נמי לא אכיל אלא א"י עידי עליי שהוא מום לא נימא הפה שאסר הוא שהתיר קמ"ל דאמרינן דכיון יכובל למישיד ביה מומא דמיכר דדאי דמוס קבוע ולא שדא אמרינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר: מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן. דאנן סהדי דאורחא דנהר פקוד לעולם איכא מיא והכא נמי כיון דיעדינן דכהני חסידוי אמומי לא נימא הפה שאסר הוא וימיגר מוס לבכור כדאמר דבא ואמר בכור הוא ומומו עמו מי ידיענן דדאי דאיהו שדא ביה מומא חששא בעלמא הוא ובמקום חששא אמרינן הפה שאסר הוא שהתיר: צבריין הרצין. צבריין של ערבה קלופה שחן דקין וחזין: חלקנו בין חבר לעיה. דאע"ה דיע"ה חסידוי ומיגר מוס לבכור כדאמר בעליי עמנו מעדיין אי לא לא [כהן] חבר לא חסיד ושלא מדיענא היה מצינא לאסחוריה עליה אי לא א"ל ר' יהודה חן: בעלי תריסין. חכמים: עמד השואל. ר' צורק: א"ל ר' יהושע לא. דלא רצה להורות הלכה לפני ר"ג: עמוד. שתוק) והיינו דאמר בבכרות (אתא) ובכורא הראיתו לחכם הוא ככהן שדאמר בכור זה נתן לי ישראל במומו כיון דחי הוא דלא שחיטה לא מהימן ולא שרינן למישחטיה דחשידי דילמא איהו שדא ביה מומא וליתא לדרב יהודה דעבידא לאיגלוי דמצי למישחיה אי זבין ליה: שאני התם דמצי לאישתמוטי שליח דמצי ואמר לאו מהאי ובגיה

אמור דאמר ר' מאיר החסוד על הדבר לחששא בעלמא בשמא חסיד לא חזקונינו נמי ודאי חסידוי לא אמרינן הלכך לא חסידוי לכל התורה וכושיין למיין: לעדות שהאשה כשרה לה. ואשה כשרה לעדות בכור דאמר' אפילו בנו אפי' בתו: מחר דתימא התם הווא. גבי אשה דאמרינן הפה שאסר הוא שהתיר דאי בעיא לא אמרה מדיד ולא מחזקין לה באשת איש דליכא ידיע: אבל הכא. גבי בכור לא סגי דלא אמרה דלא מסהדי דכיון ידיע דבכור הוא ודקדיש בחזק נמי לא אכיל אלא א"י עידי עליי שהוא מום לא נימא הפה שאסר הוא שהתיר קמ"ל דאמרינן דכיון יכובל למישיד ביה מומא דמיכר דדאי דמוס קבוע ולא שדא אמרינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר: מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן. דאנן סהדי דאורחא דנהר פקוד לעולם איכא מיא והכא נמי כיון דיעדינן דכהני חסידוי אמומי לא נימא הפה שאסר הוא וימיגר מוס לבכור כדאמר דבא ואמר בכור הוא ומומו עמו מי ידיענן דדאי דאיהו שדא ביה מומא חששא בעלמא הוא ובמקום חששא אמרינן הפה שאסר הוא שהתיר: צבריין הרצין. צבריין של ערבה קלופה שחן דקין וחזין: חלקנו בין חבר לעיה. דאע"ה דיע"ה חסידוי ומיגר מוס לבכור כדאמר בעליי עמנו מעדיין אי לא לא [כהן] חבר לא חסיד ושלא מדיענא היה מצינא לאסחוריה עליה אי לא א"ל ר' יהודה חן: בעלי תריסין. חכמים: עמד השואל. ר' צורק: א"ל ר' יהושע לא. דלא רצה להורות הלכה לפני ר"ג: עמוד. שתוק) והיינו דאמר בבכרות (אתא) ובכורא הראיתו לחכם הוא ככהן שדאמר בכור זה נתן לי ישראל במומו כיון דחי הוא דלא שחיטה לא מהימן ולא שרינן למישחטיה דחשידי דילמא איהו שדא ביה מומא וליתא לדרב יהודה דעבידא לאיגלוי דמצי למישחיה אי זבין ליה: שאני התם דמצי לאישתמוטי שליח דמצי ואמר לאו מהאי ובגיה

אלא מאחורנא אפילו מעס הארץ דמצי אמר אפילו עם הארץ נאמן הוא עלי ליקח ממנו. הלכך אינו נאמן השליח:

עין משפט ונר מצוה

בד א מיי פ"ב מה' גירושין הלכה טו טוש"ע אה"ע ס' י סעיף ג:

בב א מיי פ"ב מהלכות צרכות הלכה טו ספג עש"י ר' טוש"ע י"ד ס' שד ספיף ה:

ג [נוש"ע שס סעיף ו]: בוד ר מיי פ"ב מהלכות גירושין הלכה א טוש"ע אה"ע ס' קנד סעיף ו: בוד ה מיי פ"ד מהלכות שכיחות הלכה ג ספג עש"י פט (טור ח"מ ס' שט) [לא מלאמי צווש"ע וז"ע]: בבד ו מיי פ"ב מהלכות צרכות הלכה י טוש"ע י"ד ס' דיש סעיף א: בבד ז מיי שס הלכה יח טוש"ע שס סעיף י:

ג א מיי שס הלכה יט טוש"ע שס סעיף ח: נא ז מיי פ"ב מהלכות מעשיות הלכה ו:

רבינו גרשום

אמור דאמר ר' מאיר החסוד על הדבר לחששא בעלמא בשמא חסיד לא חזקונינו נמי ודאי חסידוי לא אמרינן הלכך לא חסידוי לכל התורה וכושיין למיין: לעדות שהאשה כשרה לה. ואשה כשרה לעדות בכור דאמר' אפילו בנו אפי' בתו: מחר דתימא התם הווא. גבי אשה דאמרינן הפה שאסר הוא שהתיר דאי בעיא לא אמרה מדיד ולא מחזקין לה באשת איש דליכא ידיע: אבל הכא. גבי בכור לא סגי דלא אמרה דלא מסהדי דכיון ידיע דבכור הוא ודקדיש בחזק נמי לא אכיל אלא א"י עידי עליי שהוא מום לא נימא הפה שאסר הוא שהתיר קמ"ל דאמרינן דכיון יכובל למישיד ביה מומא דמיכר דדאי דמוס קבוע ולא שדא אמרינן הפה שאסר הוא הפה שהתיר: מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן. דאנן סהדי דאורחא דנהר פקוד לעולם איכא מיא והכא נמי כיון דיעדינן דכהני חסידוי אמומי לא נימא הפה שאסר הוא וימיגר מוס לבכור כדאמר דבא ואמר בכור הוא ומומו עמו מי ידיענן דדאי דאיהו שדא ביה מומא חששא בעלמא הוא ובמקום חששא אמרינן הפה שאסר הוא שהתיר: צבריין הרצין. צבריין של ערבה קלופה שחן דקין וחזין: חלקנו בין חבר לעיה. דאע"ה דיע"ה חסידוי ומיגר מוס לבכור כדאמר בעליי עמנו מעדיין אי לא לא [כהן] חבר לא חסיד ושלא מדיענא היה מצינא לאסחוריה עליה אי לא א"ל ר' יהודה חן: בעלי תריסין. חכמים: עמד השואל. ר' צורק: א"ל ר' יהושע לא. דלא רצה להורות הלכה לפני ר"ג: עמוד. שתוק) והיינו דאמר בבכרות (אתא) ובכורא הראיתו לחכם הוא ככהן שדאמר בכור זה נתן לי ישראל במומו כיון דחי הוא דלא שחיטה לא מהימן ולא שרינן למישחטיה דחשידי דילמא איהו שדא ביה מומא וליתא לדרב יהודה דעבידא לאיגלוי דמצי למישחיה אי זבין ליה: שאני התם דמצי לאישתמוטי שליח דמצי ואמר לאו מהאי ובגיה